

Бастау

Қоғамдық-саяси апталық газет
1999 жылғы 28 маусымнан шыға бастады

Еженедельная общественно-политическая
газета. Издаётся с 28 июня 1999 года

№ 29 (875)

24 шілде 2015 жыл

Жұма

== Мәдениет күні ==

АЙТ МЕРЕКЕСІМЕН ТҮРЛЕНГЕН ШАРА

«Айлардың сұлтаны Рамазан, күндердің жақсысы жұма» - деп хадистерде нақтыланатындай қайырымдылық пен мейірімділіктің мерекесі айттың алғашқы күні жұмада Ескелді ауылдық округінің Мәдениет күні аталып өтілді.

.... Толқынды толқын қуады

Ақиық ақын Мағжан «Толқыннан толқын туады, толқынды толқын қуады» - деп жырлағандай, бір округтен кейін екіншілері мәдени шаралар легін жұртшылық назарына ұсынуда. Ескелді ауылының басшылары мен қосшылары, өрен-жараны бар, барлығы бір адамдай жұмылып жауапты науқанды ойдағыдай өткізуге күш салғаны бірден байқалды. Өріптестерінен қалыспай қолдан келгенін бәрін жасап бағыпты. Ақ боз үйлер тігіліп, әсем сахна орнатылып, көрмелер талғаммен сұрыпталып, ошақ отқа оранып, қара қазан көтеріліп, ақ дастархан жайылып мәдениет күнінің мерекелік күй алуы көңіл-күйді өсіре түсті. Барын киініп, бақанын сүйрете келген жұрт той бағдарламасын қызықтап, өзара әңгіме-дүкен құрысып, күнделікті күйбең-тіршіліктен бір сәтке болса да арылып, қырғызша айтқанда «ырғап», біздіңше, бір жасап қалды. Мерекелік шаралар шіліңгір шілденің ми қайнатар ыстығына қарамастан таңғы шақта басталды. Ауданның халыққа қызмет көрсету мекемелерінің (аурухана, жұмыспен қамту, ХҚКО, кәсіпкерлер палатасы т.т.) қызметкерлері тұрғындармен жүздесіп сұраған өтініштеріне, толғандырған сұрақтарына тұшымды жауап беруге тырысты. Орталықтан келген мамандарға барлығы 111 адам жүгінген, соның ішінде 99-ы дәрігерлік кеңеске құлақ түріпті. «Үштөбе» ЖШС-ның кеңсесінде аудан әкімі Қ.Бисембаев және мәслихат хатшысы Б.Смаиловпен өткен кездесуде өңір басшысы елдегі әлеуметтік-экономикалық жағдайды қысқаша баяндай келе, қойылған сұрақтарға жауап берді. Ескелді елдімекенінде жоқ автокөлік аялдамасы, келесі жылы Талдықорған-Үш-

көріп, лебіздерін ести алмағандықтан ары қарай таратпай-ақ қояйық.

Сөз - адам жанының айнасы

Шараның түп қазығына баланған «Тәуке хан» қойылымына келсек, ашығын айту керек, ол солғын шықты. Хандардың төресі саналатын Тәукенің бейнесі көңілдегідей сомдалмады. Актерлер құрамы алғаш рет сахнаға шығып отырғандықтан болар, олар кейіпкерлер образдарына бойлай алмады. Дайындықтың аздығы шікі дүниенің туындауына соқтырды. Сөз бен сахнадағы іс-қимыл қабыспады. Адамдардың дауыс интонациялары болып жатқан оқиғалар ауанына сәйкес келмеді. «Сөз - адам жанының айнасы» деген ұстаным бар,

күте білсе тәп-тәуір әнші болатын түрі бар. Мәдениет қызметкері Мұрат Жанысовтың шырқауындағы ойлы да сазды «Өн аманат» шығармасы сөзі мен әуенінің көркемдігімен ешкімді бей-жай қалдырмады. «Атадан қалған киелі жер мен анадан қалған ақ жаулық ұрпаққа-аманат» деген тіркестерге ой көзімен қарасаңыз көп нәрсені түсінесіз.

Бахтинұр Тохтахунова ұйғырдың халық әнін нақышына келтіре тамылжытқанда да сүйсінбеген жан қалмады. Ауыл өнерпаздарынан соң сахнаға ауданның бетке ұстар әншілері мен күйшілері шығып мереке сәнін арттыра түсті.

Эпилог

Шара легінде, сонымен қатар «Ата мұра» бағдарламасы бойынша этно-мәдени орталықтардың салт-дәстүрлері көрсетіліп, қолөнер бұйымдары мен кітап көрмелері қойылды. Оларды қызықтаған жұрт қарасы да аз болмады. Спорт деген сыйқырмен әуестенетін жастар да арқан тартыс, кір тасын көтеру, қол күрестіру сайыстарынан жарысқа түсіп жеңімпаздарды анықтады. Ал көкпаршылар ортаға тасталған серкені тақымдарына басу үшін, бөсеке көрігін қыздырып, айнала-төңіректі мерекелік реңге бөлей түсті. Той соңында, қонақтар мен ауыл тұрғындары қазақы дәстүрмен жайылған мол дастарханнан дәм татып, кеш барысында көрген-білгендерімен бөлісіп әңгіме тиегін ағытты. Достық пен татулықтың, молшылық пен тоқшылықтың символына баланатын ырысқа толы «Тайқазан» дәстүр бойынша салтанатты түрде Айту би ауылдық округінің әкімі Бопы Батырбаевтың қолына ұстатылып, мереке Көкпекті ауылында жалғасатыны айқалталды.

Жексенбек СҰЛТАНБЕКОВ

На днях в здании городского акимата председатель районного суда Жарас Арыстанбеков и судья Жанна Нусипова провели встречу с населением города Уштобе, в ходе которой они подробно разъяснили все пункты программы «100 конкретных шагов», касающиеся реформы судебной системы.

Как известно, в основу Плана нации «100 шагов» вошли пять институциональных реформ: формирование профессионального государственного госаппарата, обеспечение верховенства закона, индустриализация и экономический рост, идентичность и единство, формирование подотчетного государства. Из перечисленного, именно второй блок касается судебной системы и в нем определены 11 шагов направленных на ее модернизацию.

Среди них: переход от пятиступенчатой системы правосудия (первая, апелляционная, кассационная, надзорная и повторная надзорная) к трехуровневой (первая, апелляционная, кассационная); выделение института правосудия из структуры академии государственного управления в целях усиления взаимосвязи обучения и судебной практики; усиление подотчетности судей; внедрение аудиовидеофиксации всех судебных процессов в обязательном порядке; обеспечение баланса между обвинением и защитой в судах за счет поэтапной передачи следственному судье полномочий по санкционированию всех следственных действий, ограничивающих конституционные права человека и гражданина; создание отдельного судопроизводства по инвестиционным спорам; создание в г. Астане международного арбитражного центра AIFC на примере опыта в Дубае; создание Международного совета при Верховном суде РК для внедрения лучших международных стандартов с участием авторитетных зарубежных судей и юристов. Совет будет консультировать Верховный суд по вопросам совершенствования казахстанского правосудия.

Судьи так же разъяснили и другие пункты Плана нации, призванные улучшить работу судов.

Соб. корр.

== Новое в Законе ==

ДОВЕРЕННОСТИ ОТМЕНЕНЫ

Как известно, с 13 июля официально вступили в силу изменения в Правила дорожного движения Казахстана, об этом рассказал начальник управления координационно-правовой работы Комитета дорожной полиции МВД РК Канат Садвакасов.

Новшества, ранее прописанные в Законе «О дорожном движении», касаются трех ключевых моментов - доверенности на управление автомобилем, необходимости проходить технический осмотр и запрета на остановку или стоянку. Таким образом, с 13 июля Правилами отменяется норма об обязательном наличии у водителя доверенности на управление авто. Также официально отменена необходимость прохождения техосмотра для легковых автомобилей младше семи лет, но это касается только частных машин. Также изменениями в ПДД отменяется запрет на стоянку или остановку вдоль дороги вне специально оборудованных для этого мест, обозначенных специальным знаком.

К. Садвакасов добавил, что в обществе активно муссируется еще одно предложение об отмене необходимости ездить по городу с включенными фарами. Однако, по словам представителя МВД, этот вопрос властями пока не рассматривается.

Tengrinews.kz

төбе тасжолының пайдалануға берілуімен шешілетінін, ал жергілікті медициналық пункттің жұмысын оң жолға қоюды бас дәрігерге тапсыратынын қадап айтты. Округ жұртшылығы тарапынан сөз алған аудандық мәслихаттың депутаты Ұ.Досмолданова көп этносты ауыл-аймақта достық пен ынтымақтың беріктігін, соның арқасында тұрақтылық пен тыныштықтың орнағанын, диаспоралар арасында жүз шайысып, сөзге келу секілді оғаш қылықтардың жоқтығын айта келе тұрмыс деңгейінің көтеріліп келе жатқанына тұрғындардың көңілі толатынын жеткізді. Айта кетері бұл округтен елімізге әйгілі небір атпал азаматтар өсіп өнді. Есімдері Қазақстанның шартарабына тараған ғалымдар мен еңбек ерлері және әдебиет пен өнер қайраткерлері көптеп саналады. Олардың қатарында Ли А.Д., Хан Г.Б., Сағадиев Н.Д., Ноғайбаева Б., Ким Ю.В., Шин В.В. Ким А., Ким М., Пак М.П., Ли Г., Ли С. т. б. азаматтардың барлығын айтсақ болады. Өкініштісі, олардың ешбірін кездесуден

киімдер мен қару жарактың көз қызықтырғаны болды. Ойын барысы соларға сай болғанда қатып кетер еді.

Өрен жүйрік жастан шығар

Концерттік бағдарламаға келсек, ол бір сыдырғы тәуір шықты. Ұлт-аспаптар ансамблі, «Ягодка» мен «Гүлдер» би тобы, Корей әжелер ансамблі және жеке әншілер қарасы тыңдарман қауымды риза етті. Жас әнші Цой Русланның қазақ әнінің табиғатын түсініп, еш боямасыз еркін орындағанын қуантты. «Бұлқынған өрен жүйрік жастан шығар» деген осы. Өнерін шындай түссе жас таланттың алар асуы биік болмақ. «Туған ел» әнін аты мен затына сай құйқылжытуға талпынған талдырмаш бойлы Жанар Сүлейменова да дауысын

Аимбетов - бортинженер

Как уже сообщалось, 1 сентября 2015 года запланирован очередной полет на МКС. В состав экипажа вошел наш земляк талдықорганец Айдын Аимбетов. Планировалось, что он будет числиться «участником полета», но недавно ему изменили должность. Теперь он полетит в космос в качестве «бортинженера №2». Его миссия на борту станции продлится 10 дней. Ранее глава Казкосмоса Талгат Мусабаев рассказал, что в задачи Аимбетова будет входить непосредственно управление космическим кораблем, выполнение многофункциональной работы на МКС, а также реализация национальной научной программы, которая разрабатывается АО «Национальный центр космических исследований и технологий».

Напомним, что ранее певича Сара Брайтман, согласившаяся заплатить 35 миллионов долларов отправится на МКС в качестве космической

туристки и проведет в полете 10 дней. Брайтман приступила к тренировкам в Центре подготовки космонавтов имени Гагарина в январе этого года. Однако позже она заявила о том, что ей пришлось отказаться от полета на Международную космическую станцию из-за финансовых проблем. Также отмечалось, что место Сары Брайтман может занять ее дублер – японский бизнесмен Сатоси Такамацу. Однако позднее выяснилось, что японец не сможет заменить певичу, так как с ним не заключили соответствующего контракта. Тогда в качестве одной из вероятных кандидатур на полет был назван Айдын Аимбетов. Казахстанец приступил к тренировкам и успешно сдал все экзамены и тесты. Президент Казахстана Нурсултан Назарбаев провел оперативное совещание с членами Совета безопасности, где была согласована кандидатура Айдына Аимбетова для участия в полете на Международную космическую станцию. Вместе с ним на МКС в составе экипажа корабля «Союз ТМА-18М» полетят россиянин Сергей Волков и представитель Европейского космического агентства Андреас Моргенсен.

По материалам Kaznet

В этом году все прогрессивное человечество празднует 70-летие Победы в Великой Отечественной войне. Война нашего народа против фашизма, начавшаяся в 1941 году, закончилась в 1945 году. Она унесла более 22 млн. человек и оставила в памяти и в сердцах народа неизлечимую рану. Память о тех, кто погиб, защищая Родину, всегда будет жить в наших сердцах.

ПОМНИМ ВСЕГДА И ГОРДИМСЯ

Закончилась война, бывшие воины возвратились в родные края. Кто стал учиться, а кто стал продолжать свою работу. Началась новая послевоенная мирная жизнь. Война оставила свой неизгладимый след в каждой семье, у каждой из которых есть своя военная история, важные даты, связанные с сыном, дочерью, братом, отцом и дедушкой. Благодаря нашему дедушке Бигожанову Капасу Атамбаевичу День Победы наша семья всегда встречала с чувством большой радости и гордости. Как помню из своего детства, главным праздником в нашем доме был праздник Победы. Вот уже 13 лет как дедушки с нами нет, но наша семья всегда отмечает этот праздник. В год 70-летия Победы хочу рассказать о своем дедушке как об отважном солдате, самоотверженном труженике, хорошем отце и дедушке, настоящем гражданине, любившем свою Родину – Казахстан.

Капас Атамбаевич Бигожанов родился 20 мая 1920 года. Был призван в ряды Красной Армии осенью 1941 года из г. Уштобе Каратальского района в свои неполные 20 лет. После кратковременной подготовки был отправлен на фронт. Попал на Калининский

фронт, где уже шли ожесточенные бои с немецкими захватчиками. В одном из боев получил ранение – осколок попал в область головы. После операции его направили в г. Саратов, где находилось танковое училище. Он нам рассказывал, как его потом оставили в Саратовском танковом училище инструктором по обучению молодых танкистов. Просился на фронт, но командование ни в какую не отпустило. Так, призвавшись в 1941 году, был уволен в 1946 году и вернулся в родные края. Началась со своими трудностями и радостями большая мирная жизнь. Встретил и полюбил нашу любимую бабушку Казангапову Сару Ахатаевну – передовицу производства и активистку, уроженку колхоза им. XXII партсъезда Талдыкорганского района. Вырастили и выучили своих детей, приобщили к труду.

Когда дедушка сядил во главе нашего большого семейного дастархана, говорил, что благодарен Всевышнему за возвращение на Родину, рождение детей и внуков и никогда не забывал сказать о тех, кто воевал с ним. Он не любил рассказывать о войне,

больше говорил о своих сверстниках, о проявленной к солдатам доброте и заботе командиров, о тех, кто был с ним в трудные дни, с кем и пришлось делить хлеб и воду.

В День Победы в нашей большой и дружной семье с утра я, мои старшие сестры Айман и Майгуль готовили дедушку для участия в торжественном собрании и праздновании Победы. Выступая перед школьниками, он призывал хорошо учиться, любить свою Родину. Он всегда гордился своими сыновьями: моим отцом - Памиром и дядей Тимуром, которые сразу по достижении призывного возраста пошли служить в ряды Вооруженных Сил. Как дети фронтовика, они с честью сумели пронести это высокое звание. Любимые внуки дедушки Ертас и Нуртас стали военными. К празднику Дня Победы 9 мая, мы - дети, внуки всегда относились особенно. Обязательно смотрели военный парад, слушали песни военных лет, просматривали военные фотографии дедушки.

Уже взрослая, я начала понимать, как он сохранил в себе такие черты характера как скромность, спокойствие, внимательное отношение к окружению – все это было сформировано в его фронтовой военной молодости. Как настоящий коммунист, был предан ее идеалам. Воспитывал своих детей и внуков быть скромными, никогда не обижать слабых, всегда при любых обстоятельствах не терять человеческого достоинства. До начала войны он окончил сельскохозяйственный техникум и получил специальность агронома. Работал всегда с большой ответственностью, не жалея себя. За свою добросовестную работу был награжден медалями, поощрениями, благодарностями. Всегда скромный, даже

многие не знали, что он участник ВОВ пока на праздник. Победы 9 мая, он не надевал свои ордена и медали. Он много читал, и н т е - р е с о в а л с я событиями в мире. С ним можно было беседовать на любые темы.

В нашем доме осталась его большая библиотека, где много книг о Великой Отечественной войне, произведения казахских и зарубежных классиков, его награды, фронтовые и послевоенные фотографии.

В 1995 году дедушке исполнилось 75 лет и эта дата совпала с 50-летием Дня Победы и наши родители с согласия дедушки на празднование этих дат пригласили всех ветеранов нашего села. Тогда на торжестве дедушка сказал: «Мое поколение пережило много трудностей, но всегда смело и уверенно шло вперед, не боясь ничего. Этого мы достигали благодаря сплоченности и взаимопониманию». Думаю, что сказанные слова актуальны во все времена. Годы неумолимо берут свое. Из всех ветеранов, которые были приглашены на то торжество в нашем селе здравствует только один – друг нашего дедушки Косжанов Сейдахмет ата.

Война, закончившаяся 9 мая 1945 года победой фашистской Германией, занимает достойное место в нашей истории. Мы всегда гордились и будем гордиться всеми героями, отстоявшими нашу Родину!

Альмира БИГОЖАНОВА, г. Астана.

== Қазақ хандығына 550 жыл ==

«Қазақтың соңғы ханы Кенесары берекесі кеткен қазақтарды іргелі ел қатарына қосуға талпынды. Жарамсақтар болса жаралы жолбарыстай аласұрған көсемнің айтқанына көнбеді. Ақыры Кенесары мен Наурызбай құрбандыққа шалынды. Би-бағландар «елімді, жерімді алсаң да төрелігіме тимеңдер», деді.

КЕНЕСАРЫ

Қазан төңкерісі олардың мен мен шекпен үшін қандасын оққа байлап беріп, атасын-құлдыққа, анасын-күндікке салудан тартынбайтынын, діні мен тілін құрбан етсе де биліктің жалына жармасатынын, елім еңіресе де есебім түгенделсін дейтін бақай есептен әріге бармайтын тағы дәлелдеді» делінеді тарихшылардың оқулықтарында. Олардың еңбектерін парақтап отырсаңыз отаршыл әкімшілік қазақ даласында «Хандық институтын» жойып, 1822 жылдан төре - сұлтандарды қазақ қоғамын басқару тетіктерінен аластайды. Осы жылы Ресей билігі алдымен Орта жүзде, ал 1824 жылы Кіші жүзде хандық билікті жоюды. Бірте-бірте қазақ халқының ішкі рулық, тайпалық байланысы әлсірейді. Ірі тайпалар ыдырайды. Соның салдарынан, Кенесары көтерілісі сәтсіз аяқталады. Патша аға сұлтандыққа аксүйектерді емес, кара қазақтарды тартты. Олқателік еді. Қасым сұлтан биліктен сырт қалады, ал оның беделі халық арасында зор болатын. Іскер, сұңғыла, қаны бұрқылдап қайнап тұратын. Осылай Кенесары әкімшілік қазақтардың ішкі өміріне араласа бастайды. Жерлер тартылып алынады. Халық наразылығы күшейе түседі. Бас көтерушілерді басып-жаншу үшін казак отрядтары кіргізіледі, бекіністер тұрғызыла бастайды. Қасым сұлтан балалары және ұлысымен Қоқанға бет алады. Солармен одақтасып жауға бірге аттануды ойлайды. Бірақ ойлағандай болмайды, мықты әріптес саналған Қасымнан тіксініп одақтастар Қасымның үш бірдей ұлын өлтіреді. Әр бауырының өлімі Кенесарының жүрегін сыздатып, қанын қарайтады. 1841 жылдың қыркүйегінде Ұлытауда қазақ руларының және сұлтандарының жиынында Кенесарыны салтанатты түрде ақ киізге көтеріп хан етіп жариялайды. 1838 жылы оның Ақмола бекінісіне шабуылдаған бірінші ұрыс операциясы сәтсіз болғанымен жау жүрегіне қорқыныш ұялатады. Ол хандық жүйені және қазақ жерін қайтаруға тырысты. Ресей билеушілеріне «бекіністерінді алыңдар» дейді. Екі жыл бойы патша отрядтарының арасында партизан соғысын жүргізеді. Көбінесе жеңіске ұшырайды. Әкесі Қасым екеуі қателікке бой ұрып, одақтасу мақсатында қайтадан Қоқанға бет алады. Қоқандықтар үлкен күштен қорқып, келіссөздер кезінде Қасым сұлтанды өлтіреді. Кенесары екі оттың, оңтүстіктегі Қоқан хандығы мен солтүстіктегі Сібір генерал-губернаторы Горчаковтың жазалаушы отрядтарының қыспағында қалады. Ұлытауға қайтпасқа амалы қалмайды. Атасы Абылайдың дипломатиялық тәсіліне басып екі орыс генералы қатығыз Горчаков пен бейбіт келісімді қалайтын Перовскийдің араларына от тастап, екеуін бір-біріне шағыстырады. Перовский патша сарайынан

Кенесарыға амнистия беру туралы өтініш білдіреді. Государь Император оған қол қояды. Амнистия алғаннан кейін Кенесары, жоғарыда айтылғандай Ұлытауда үш жүздің екілдерін жинап хан сайланады (патша әкімшілігінің хандық билікке тыйым салғанына қарамастан). Содан Қоқанға жорықты бастайды. Созақты, Жаңақорғанды, Ақмешітті қоршауға алады, бірақ ала алмайды, себебі қоқандықтарда артиллерия мен оқ ататын қарулар бар болатын. Келесі кезекте, ол солтүстікке жорығын бастамақ болады. Сол кезде Николай 1-дің тағаты таусылып, 1843 жылдың 27 маусымында Кенесарының

көзін жоюды бұйырады. Әскери операцияға екі отряд жұмылдырылады. Лебедев бастаған екінің күш пен Кіші жүздің ел билеуші сұлтандары Жантөре мен Айшуақов қостаған қазақ жасақтарын Кенесары толықтай талқан-дап тастайды. Екатеринбург станцасын өртеп жібереді. Адамдарын тұтқыңға алады. Шыдамдары таусылған Орынбор мен Омбы генерал-губернаторлары екі жақтан әскер шығарып Кенесарыны қыспаққа алады. Жер жағдайын жақсы білетін ол қаша жүріп, ұрыс салып, жаумен бетпе-бет келмейді. 1845 жылдың көктемінде Долгов Герцкун елшілігі текетірісті бейбіт жолмен шешу үшін келісімге келуге шақырады. Кенесарының табанды түрде сұрауына байланысты, оның әйелі Күнмжан мен туыстарын тұтқыңнан да босатады, бірақ ол түрлі сылтаулар айтып басқыншылармен келіссөз жүргізуден бас тартады. Қысым күшейе түседі. Кенесары оңтүстікке кетуге мәжбүр болып күш жинайды. Іле өзенінің бойында ұрыс болып казак отрядтары хан әскерінің негізгі күшін жеңеді. Кенесары сарбаздары шегініп қырғыз Алатауына жасырынады. Ол қырғыз манаптары Орман мен Жантайды Қоқанға қарсы бірігіп соғысуға шақырады және оны хан ретінде мойындауын талап етеді. «Зекет төлендер, тұтқыңдағы қазақтарды босатыңдар» деген бұйрығын да жеткізеді, яғни күш көрсетеді. Қырғыздар патша әкімшілігімен ауыз жаласып Кенесарыға қарсы тұрады. Кенесарының әскері кезінде 15 – 20 мыңға дейін барған екен. Оны сексеннен астам сұлтандар жақтаған. Қасында әруақытта Ағыбай, Байтабын, Басығара, Төлебай, Құдайменді, Иман, Бұхарбай батырлар мен өз бауырлары Наурызбай мен Жанайдар болған. Қарындасы ержүрек Болай да өз жасағымен жазалаушы отрядтарға тыным бермеген, патшаны жақтаған жергілікті шонжарлардың жандайшаптарын да аямаған. Кенесары уақытша болса да қазақ даласында мемлекеттілікті жандандырды. Оның тұсында хан кеңесі жұмыс істеді. Билер сотын жаңғыртты. Өмірге салық төжірібесін қайта енгізді. «Дала армиясын» реформалап оған артиллерия мен жаяу әскерді енгізді. Бастысы ол Ресей патшасына қазақтардың бостандықты, еркіндікті қалайтын жаужүрек ұлт екенін, олармен санасу қажет екенін ұғындырды.

Дайындаған Ж.СҰЛТАНБЕКОВ

== Твои люди, Каратал ==

Труженик моря

СЕЛО КАРАКУМ, НАХОДЯЩЕЕСЯ В САМОЙ ГЛУБИНКЕ НАШЕГО РАЙОНА, РАСПОЛОЖЕНО НА ЖИВОПИСНОМ БЕРЕГУ БАЛХАША И ЕЩЕ С СОВЕТСКИХ ВРЕМЕН СЛАВИЛОСЬ РЫБНЫМ ПРОМЫСЛОМ. В НАСТОЯЩЕЕ ВРЕМЯ ЕГО НАСЕЛЕНИЕ ЕДВА ЛИ НАСЧИТЫВАЕТ 500 ЧЕЛОВЕК И ПРОДЛЖАЕТ ГОД ОТ ГОДА СОКРАЩАТЬСЯ. ВРЯД ЛИ КТО-НИБУДЬ ЛУЧШЕ КАРАКУМЦЕВ ЗНАЕТ ЦЕНУ ВОДЕ. И ВО ВСЕ НЕ ПОТОМУ, ЧТО ВОЛНЫ БАЛХАША ПЛЕЩУТСЯ ЧУТЬ ЛИ НЕ ПОД ПОРОГОМ, ЕДВА ОТКРОЕШЬ ДВЕРЬ.

Обидно, что в XXI веке, когда наша страна идет быстрыми шагами к светлому будущему, основной проблемой Каракума является питьевая вода, а точнее ее отсутствие. Воду сюда регулярно привозят в больших цистернах, откуда сельчане и пополняют запасы этой живительной влаги. Зимой, если кончается запас, воду нередко добывают из снега и льда. В далекие 80-е здесь пытались ввести в действие водопровод, но позже, видимо из-за близости с озером Балхаш, вода оказалась непригодной для питья. Ныне о тех временах напоминает лишь старая водонапорная башня, возвышающаяся на окраине села. Позже был приобретен специальный водовоз. Конечно же, власти района не сидят, сложа руки и рассматривают варианты решения данной проблемы. Так, разработан проект установки в этих краях опреснителя воды. Однако, пока это лишь на бумаге. Ведь чтобы данный проект реализовать необходимо решить целый ряд вопросов, которые вряд ли будут интересны читателям. Будем надеяться, что в наше время эта проблема скоро решится и в Каракуме появится своя, а не привозная вода.

При этом, несмотря ни на какие трудности, каракумцы (впрочем как и весь казахский народ) открытые, общительные и очень гостеприимные люди. Когда мы гостили здесь на Дне рыбака, нам довелось познакомиться с **Шыжырбаем Бактаевым**, который и стал героем нашего очерка

На страницах газеты мы рассказывали о представителях благородных и интересных профессий – врачах, железнодорожниках, рабочих образований, сельского хозяйства и других. Но вот о рыбаках, а точнее о тех, для кого рыбный промысел – дело всей жизни, наш читатель слышит не так часто. Еще реже – о династии рыболовов. В свои 65 Шыжырбай ага полон энергии, выходит в море с сыновьями и охотно рассказывает о буднях своей про-

фессии. Поверьте, ему, как представителю целой династии рыбаков, было чем поделиться.

- Мой дед, а затем и мой отец были рыбаками, - говорит Шыжырбай Абылгазиевич. Чем у нас в Каракуме можно еще заниматься? Да и рыбы в Балхаше в те времена водилось более десяти видов - куда больше, чем сейчас. Вот и передается это занятие из поколения в поколение. Скажу честно, работа эта нелегкая, даже опасная, но я ею горжусь, как и все, кто здесь живет. Здесь все любят море и не представляют жизни без него.

Опасность рыбного промысла не является преувеличением. Не зря, один из старожилов, выступая на торжестве в честь Дня рыбака, сравнил каждый выход в море с полетом в космос. Эти слова в полной мере подтверждает и Шыжырбай Абылгазиевич: «Море надо не только любить, к нему нужно относиться с уважением. Ведь никогда не знаешь, что тебя ждет вдали от берега, где море кажется таким тихим и спокойным. Полный штиль через несколько минут может превратиться в шторм и тогда уже будет не до шуток». Однако это никогда не пугало рыболовов, ведь к жизни в море их приучали с ранних лет. Шыжырбай ага рассказывает, как ходил в море, будучи еще школьником. Кто учился в советское время, помнит, как каждое лето учащиеся школ (в частности на-

шего района) ездили на сельскохозяйственные или свекловичные поля. Так вот, мальчишек Каракума отправляли тогда работать в рыбацкие артели, а девочки занимались ремонтом школы и в море не выходили. Вот и приобщился с ранних лет наш герой к этой профессии вместе со сверстниками и продолжил дело отца после службы в армии. Труд Шыжырбая Бактаева отмечен многочисленными благодарностями

ми руководства, юбилейными медалями и многими другими наградами. Его имя в свое время появлялось на передовицах газеты «Прибалхашье». В нашем разговоре принимала участие и супруга Шыжырбая, обладательница «Күміс алқа» Жанатжан, с которой они вместе без малого полвека. Она рассказывает: «Конечно же сильно переживаешь за мужа, сына или отца, когда он уходит в море. Бывало, что по месяцу их не видишь, но ничего, здесь к этому все привыкли. И хозяйство небольшое вели и детей растили». Четверо их сыновей пошли по стопам отца и занимаются рыбным промыслом в ТОО «Алғазы-Балык». Две дочери тоже остались трудиться в родном селе. Одним словом, династию Бактаевых в Каракуме знают очень хорошо, да и сам аксакал не прочь поделиться опытом с молодыми рыбаками, когда выходит в море.

Тепло попрощавшись с нашим героем, мы пошли вдоль берега и, обернувшись, заметили его взгляд, обращенный на чарующие балхашские просторы, по которым шла легкая рябь от ветра. В умудренном жизненным опытом взгляде читались гордость за родной край, бесконечное уважение и любовь к морю. Так на водную гладь может смотреть лишь настоящий ее труженик.

А. БУЛАВИН

Одним из шести этнокультурных объединений нашего района является уйгурское, которое ныне возглавляет Ризвангуль Ниязова. Как и все остальные оно создано с целью изучения родного языка, традиций и обычаев народа, развития активности и самодеятельности граждан, осуществления мер по развитию национальной, материальной и духовной культуры.

МАСТЕР-КЛАСС В ДЕНЬ КУЛЬТУРЫ

Этнокультурное объединение постоянно проводит работу по пропаганде уйгурской культуры, участвует в выставках прикладного творчества, художественной и исторической литературы, музыкальных инструментов, национальной одежды и национальной кухни. Старшее поколение стоявшее у истоков воспитывают у молодежи чувство патриотизма, любовь к казахскому языку. Кроме того, объединение активно участвует во всех культурно-массовых мероприятиях, проводящихся как в нашем районе, так и в области.

На минувшей неделе на Дне культуры в Ескельдинском сельском округе уйгурское этнообъединение вновь порадовало зрителей концертными номерами. Особо запомнились участникам праздника проведенный мастер-класс по приготовлению национальных лепешек. Были представлены также предметы быта, посуда и национальная уйгурская одежда.

Соб. инф.

А как у них ?

ПОЕЗДКА В ТУРЦИЮ

Сейчас очень многие казахстанцы посещают Турцию: кто на отдых, кто в гости. О культуре и обычаях этой страны мы узнаем по многочисленным сериалам, которые транслируются по телевидению. Но мне хотелось бы поделиться с читателями тем, что мне довелось увидеть. Я расскажу лишь о некоторых моментах, которые я невольно сравнивала с нашей действительностью.

Итак... В этот раз я была в Турции с 22 мая по 29 июня. Причина поездки – рождение внуки и приглашение на свадьбу младшего брата моего зятя. Моя дочь замужем за турком и проживает в Анкаре, городе с пятимиллионным населением. Гуляя по парку Анкары я испытала чувство гордости за Казахстан, когда увидела установленный памятник нашему Президенту Нурсултану Назарбаеву.

Примечательно то, что у турков свои особенности при соблюдении правил дорожного движения. Следует отметить, что скорость движения транспорта низкая, на улицах я не увидела «лихачей», такое впечатление, что никто никому не спешит, в то же время, очень странно, что у них не уделяется должного внимания ремню безопасности.

Что касается свадьбы, ее проведение тоже отличается от нашей. На торжестве, где присутствовало более 150 человек, не было тамады, спиртного, обилия блюд, что присуще казахскому дастархану. На столе ничего лишнего, еда подавалась каждому отдельно по порциям, при этом никто не остался голодным. На свадьбе играла живая музыка, пела одна певица (в основном на турецком языке), танцевали только свои национальные танцы. В этом отношении турки придерживаются своей культуры. Что примечательно, в конце тоя отсутствует операция «целлофан», (складывание в мешочки остатков еды). Я лично не одобряю такого поведения своих соотечественников и считаю это неприличным.

После Анкары мы поехали отдыхать на дачу зятя в приморский город Дидим, похожий на наш Капчагай. Город небольшой, но имеет много микрорайонов по побережью Эгейского моря. Бросается в глаза, что днем и ночью открыты двери домов, отсутствуют железные ограждения на окнах и балконах. И эта тенденция свойственна всей стране. Воровства здесь нет, сервис в магазинах на высоком уровне. На улицах, в основном, тишина и порядок, нигде не увидишь бомжей и попрошаек. О них заботится государство. После поездки у меня сложилось впечатление, что Турция является страной с развитой экономикой. Конечно, в гостях хорошо, а дома – лучше.

Кулянда УНГЕНБАЕВА, пенсионер. с. Кальпе

Имандылық

РУХАНИ КЕМЕЛДЕНУ БЕЛГІСІ - АУЫЗАШАР

Тағылым

ҒҰЛАМА ҒАЛЫМ

Қадырғали би Қосымұлы Жалайырдың туғанына 485 жыл толуына орай 22 шілдеде облыс орталығында өткен ғылыми конференция танымдылығымен ерекшеленді.

Аталған конференцияның қазақ хандығының 550 жылдығы аясында жоғары мәнде өтуіне Талдықорған қалалық әкімдігінің ішкі саясат бөлімі, Республикалық «Ардагерлер ұйымы» қоғамдық бірлестігі Талдықорған қалалық филиалы, халықаралық Қадырғали би Жалайыр қоғамдық қоры ұйытқы болды. Ең алдымен шара таңертеңгілік Талдықорған қаласы мен іргелес Ескелді, Көксу, Қаратал, Кербұлақ ауданы зиялы қауым өкілдері және еңбек ардагерлерінің даңғыл жолдың бойына орналасқан еңселі ескерткішіне гүл шоғын қоюдан басталды. Шағын жиынды қалалық ардагерлер кеңесінің төрағасы М.Халықов ашып, жүргізді. Онда облыстық ардагерлер Кеңесінің төрағасы А.Сыдық пен Д.Қонаев атындағы университеттің ректоры, профессор Ө.Қопабаев құттықтау сөз сөйледі. Ақындар Ө.Әріп мен Г.Қасенова арнау жырын оқыды.

І.Жансүгіров атындағы Мәдениет сарайында өткен ғылыми конференция басталар алдында «Жетісу» телеарна компаниясы түсірген деректі фильм көрсетілді. Конференция жұмысын облыстық маслихаттың хатшысы Е.Келімсейіт ашып, жүргізіп отырды. Құттықтау лебізін жеткізген Талдықорған қаласының әкімі Е.Алпысов ұлы даланың даңқын асырған, қазақ тарихын тереңнен алып, толғап

жазған, ұлт мақтанышына айналған Қадырғали бидің (1530 – 1605 ж.ж.) ұлт тарихында алатын орны жайлы кеңінен жеткізді. Қазақ ханы Тәуекел мен орыс патшасы Борис Годуновтың заманында туған жерден жырақта өмір кешкен, араб пен парсы, шағатай тілін шебер меңгерген, әлемдік жоғары деңгейдегі біліммен қаруланған Қадырғали бидің кейінгі ұрпағына қалдырған баға жеткісіз «Джами – ат – таварих» (Жылнамалар жинағы) еңбегі аса зор құндылығымен ерекшеленді. Оның көмегімен орта ғасырдағы дүрбелеңді қазақ тарихы мен тілін зерттеуге мүмкіндік туды. Алаштың алдаспаны аталған жазушы М.Мағауиннің «Аласапыран» романдиалогиясына арқау болған Қадырғали бидің заманы мен өз басы болатын.

Конференция бағдарламасына сай Халықаралық Қадырғали би Жалайыр қоғамдық қорының президенті, заң ғылымдарының докторы, профессор Ө.Қопабаев «Қадырғали Жалайыр – түркі әлеміндегі ұлы тарихшы» тақырыбында баяндама жасады. Мұнан соң ҚР

әлеуметтік ғылымдар Академиясының академигі, философия ғылымының докторы, профессор А.Қасабектің «Қадырғали Жалайырдың тарихи дүниетанымы», өлкетанушы, қаламгер А.Березиннің «Қадырғали би Жалайыр – востоковед», тарихшы Қ.Нұрқалбайұлының «Қадырғали би Жалайыр туралы деректемелер» атты баяндамасы тыңдалды.

Өн бойындағы сегіз қырлы бір сырлы: білгір шежіреші, тарихшы, қоғам қайраткері, елші-кеңесші, қолбасшы, философ сынды қабілет қарымымен ерекшеленген Қадырғали би Қосымұлының туғанына

485 жыл толу құрметіне өткізілген ғылыми конференция жұмысын облыстық мәслихаттың хатшысы Е.Келімсейіт қорытындылады. Болашақта Қадырғали бидің есімін мәңгі есте қалдыруға, оның есімін ұлықтап, ғылыми еңбегін қастерлеу бағытында атқарылатын іс-шаралардан тұратын ұсыныстар топтамасы бірауыздан қабылданды. Конференцияға қатысушылар бидің кейінгіге қалдырған «Кім көпті біліп, көңілге түйсе, дәулеті артар, игілік оған жар болар», - деген ұлағатты сөзін көкейлеріне түйіп тастады. Тағылымды конференцияға аудан тарапынан еңбек ардагерлері Т.Дөненбаев пен Б.Жұлынов, мәдениет қызметкерлері Ж.Сұлтанбеков пен Ж.Теберіков қатысты.

Қ. ҚОНЫСУЛЫ

Сельское хозяйство

Внедрение капельного орошения позволяет аграриям не только рационально использовать водные ресурсы, но и значительно экономить время и средства, затрачиваемые ими на выращивание сельскохозяйственных культур и повышение их урожайности. В этой связи, для извлечения наибольшей пользы в своем деле, вместе с соотечественниками, позитивно на инновационный путь развития переходят и в крестьянском хозяйстве «Нам», расположенном в Бастобинском сельском округе.

Затраты снижаются, прибыль растет

Стоит отметить, что хозяйство, специализирующееся на выращивании в открытом и закрытом грунте овощных и других культур, было основано в 1994 году. Общая площадь посевных земель в нем составляет 19 га, на 10 га из которых используется капельное орошение. По словам руководителя Лаврентия Нам, практиковать инновационные методы у себя они стали 3 года назад. И это занятие сразу же привело к ощутимым результатам.

- Посудите сами, - говорит он, - если обычный, так называемый «дикий» - бороздковый полив всегда вызывает у растений определенный стресс, связанный с избытком или недостатком влаги, то с применением капельного орошения этого практически не происходит. Вода, в этом случае всегда поступает к корням равномерно, вне зависимости от рельефа почвы. Также, в одинаковых пропорциях здесь производится и подкормка растений. К тому же, если при обычном поливе за сезон необходимо внести на 1 гектар 3 мешка удобрений, то при подаче через капельницы и 1 мешка вполне достаточно.

- Еще одним преимуществом внедряемых инноваций, - поделился с нами Лаврентий Валентинович, - является отсутствие поливщиков. С этой работой я прекрасно справляюсь сам, при помощи водяных помп. За световой день 3 моторами свободно по 6 га поливаю, из расчета по 2 га на каждый. А при старом раскладе, мне пришлось бы 3-х поливщиков содержать. Да и то, за такой срок с кетменем в руках они ни за что эту площадь не польют, а платить по 1500-2000 тенге им надо ежедневно. А на 2 тысячи можно купить 20 литров бензина, которого хватит на двухдневный полив. Вот, при всем раскладе и получается, что выгода тут в разы. Да и плоды при капельном орошении созревают недели на 2 раньше, чем при обычном арычном поливе, хотя сеялось все в одно и тоже время.

Далее, вместе с руководителем хозяйства и главным специалистом акимата Бастобинского сельского округа К.Намазбаевым мы прошлись по земельным угодьям, орошаемым с применением инновационных технологий. Первое, что встретилось на нашем пути – это 4 теплицы, общей площадью – 18 соток.

- Этой весной в марте месяце здесь посеяли огурцы. Уже в апреле пошли первые плоды. За сезон было получено почти 8 тонн данного вида продукции, что очень даже неплохо, - пояснил Л.Нам. Затем, он подвел нас к чекам, где с кустов свисали зреющие и готовые к употреблению в пищу различные сельхозкультуры.

- В прошлом году, с гектара мы получили до 70 тонн огуречной и до 80 тонн томатной продукции, а также до 35 тонн сладкого перца и 40 тонн баклажанов (тогда как при поливе старым способом средняя урожайность огурцов составила 35 тонн с 1га, томатов – 40 тонн, перца – 25 тонн, баклажанов – 30 тонн).Нынешний урожай, где вода отлускается по каплям, несколько не уступит предыдущему, а возможно даже еще и несколько превысит достигнутый показатель, - подчеркнул руководитель.

Стоит сказать, что сельхозпродукция выращенная в КХ «Нам», благодаря своей конкурентоспособности, успешно реализуется не только на продовольственных рынках города Уштобе и областного центра, но и в других регионах Казахстана. Помимо овощей, здесь выращиваются бахчевые культуры и люцерна.

На сегодняшний день в указанном хозяйстве насчитывается около 10 рабочих. С весны и до осени они имеют стабильный заработок от 45 и до 60 тысяч тенге в месяц. Вдобавок, бесплатно обеспечиваются всеми видами сельхозкультур, что достаточным образом стимулирует их трудовую деятельность. При этом, руководитель отметил и лучших своих тружениц: Наталью Ким, Светлану Громак и Веру Борисенко. Кроме того, Лаврентий Нам выразил большую благодарность местным властям за то, что в нашей области проводится много полезных семинаров, где можно поучиться чему-то стоящему. Ну, а в ближайшем будущем, он планирует охватить капельным орошением и остальные гектары имеющейся посевной площади.

Н.ИВАНОВА

Ауызынан «алласы» кетпеген, жүрегінен иманы өшпеген көңілі өр, сенімі зор дархан халықтың ұрпағымыз. Мұсылманның бес парызының бірі – ораза түту. Айлардың сұлтаны рамазанда ауызашар беру - сауатты іс. Осы қасиетті дәстүрге орай Қанабек ауылындағы мешітте ауыз бекіткен мұсылман үмбеттеріне арнап ауызашар дастарханы жайылды. Бұл игі шараның өтуіне демеушілік көрсеткен ауызашарға шақыртылған меймандар рамазан айының ұлылығын ұлықтады.

Облыс өкілі имамының көмекшісі Омар қажы игілікке, ізгілікке толы рамазан айы баршамызға жақсылық сыйласын. Жақсылыққа жаны құмар жайсаң елдің өнегесі бүгінгі күндері жалғасын тапқанына жүрегіміз жарыла қуанады. Осы қасиетті айда Алла тағаланың ризашылығын алу үшін ұстаған оразаларыңыз қабыл болсын! Дұға-

тілектеріңіз періштенің құлағына шалынсын. Дастарханымыз осылай жақсылыққа жайыла берсін, ағайын! – деді. Сондай-ақ, өнегелі шарада басқа да ауданның игі жақсылары ақ тілектерімен бөлісіп, ауыз бекіткен жамағатқа алланың шапағатын тіледі. Ауызашарды ұйымдастырған Мұрат Жолдаханұлына және де осындай тағылымды кештердің өткізілуіне үнемі демеушілік көрсетіп жүрген Оразғали Абаков пен Айгүл Қасенқызына алғыстарын айтты. Өз кезегінде мешіт имамы жиналған көпшілікке ризашылығын білдіріп, сыйсияпаттарын тарту етті. Аталмыш кеш халқымызда ғана сақталған рамазан айының қасиетін айырықша ұлықтайтын жарапазан орындалып, термелер айтылған рухани шараға айналды. Көптің сауабын алатын игілікті шараның жыл сайын жалғаса беруіне тілектестік білдіреміз!

Л. ЖАНБОТА